



KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 30.5.2018 r.
COM(2018) 384 final

2018/0208 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające program „Wymiar Sprawiedliwości”

{SWD(2018) 290 final} - {SWD(2018) 291 final} - {SEC(2018) 274 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Niniejszy wniosek przewiduje jako datę rozpoczęcia stosowania 1 stycznia 2021 r. i jest przedstawiany Unii składającej się z 27 państw członkowskich, zgodnie z notyfikacją o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej i Euratomu przekazaną przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej, otrzymaną przez Radę Europejską w dniu 29 marca 2017 r.

• Przyczyny i cele

Celem Unii Europejskiej jest wspieranie pokoju, unijnych wartości i dobrobytu zamieszkującej ją ludności. Unia jest wspólnotą prawa, a jej wartości stanowią fundament jej istnienia. Art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, że „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn”. Wartości te leżą u podstaw praw, z których korzystają ludzie żyjący w Unii. Karta ujmuje w jednym tekście wszystkie prawa jednostki, prawa obywatelskie, polityczne, gospodarcze i społeczne, z których korzystają mieszkańcy Unii.

W art. 3 stwierdzono, że „celem Unii jest wspieranie pokoju, jej wartości i dobrobytu jej narodów” oraz że „[Unia] [s]zanuje swoją bogatą różnorodność kulturową i językową oraz czuwa nad ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego Europy”. W dokumencie otwierającym debatę o przyszłości finansów UE¹ Komisja zaznaczyła, że „budżet UE wspiera ten cel, współpracując z budżetami państw członkowskich i uzupełniając inne działania na szczeblu europejskim i krajowym”.

Wartości UE obejmują w szczególności prawa podstawowe, zasady niedyskryminacji i równości, przeciwdziałanie rasizmowi i tolerancję, poszanowanie godności ludzkiej, praworządność i niezależność sądów, różnorodność kulturową, dynamiczne społeczeństwo obywatelskie, wolność wypowiedzi i udział obywateli w życiu demokratycznym. Funkcjonująca europejska przestrzeń sprawiedliwości i skuteczne krajowe systemy wymiaru sprawiedliwości są niezbędne do zapewnienia kwitującego rynku wewnętrznego i utrzymania wspólnych unijnych wartości.

Komisja obrała Unię demokratycznych zmian na jeden ze swych priorytetów politycznych i w tym kontekście pracuje na rzecz zainteresowania obywateli tym, co Unia robi i jak funkcjonuje, oraz na rzecz budowania zaufania do Unii.

Finansowanie UE może zapewnić wartość dodaną i pomóc w utrzymaniu wspólnych europejskich wartości.

W celu propagowania wspólnych europejskich wartości i praw UE połączyła różne instrumenty w kombinację prawodawstwa, polityki i finansowania. Szczególnie silne ukierunkowanie społeczne wykazały następujące programy finansowania, które są wyraźnie związane z wartościami europejskimi: „Prawa, równość i obywatelstwo”, „Europa dla Obywateli” oraz „Sprawiedliwość”.

Dzięki tym programom poczyniono rzeczywiste postępy w propagowaniu wartości i wdrażaniu praw przyznanych obywatelom całej UE na mocy unijnych przepisów.

¹ COM(2017) 358

Zwiększyła się na przykład wiedza obywateli na temat przysługujących im praw, ich wspólnej historii i kultury, wzrosło zatrudnienie kobiet, zapewniono propagowanie i ochronę praw dziecka, systemy wymiaru sprawiedliwości stały się skuteczniejsze, a przedstawiciele zawodów prawniczych wiedzą, jak i kiedy stosować unijny dorobek prawny, kwitnie też współpraca transgraniczna między nimi, widać więcej aktywności obywatelskiej i demokratycznej obywateli na szczeblu unijnym, a także lepsze zrozumienie i poszanowanie różnych pamięci o przeszłości, kultur i tradycji.

Dzięki prawu UE obywatele mogą korzystać ze zbioru praw, z niezależnego i skutecznego systemu wymiaru sprawiedliwości i z poszanowania praworządności. UE wykazała zdecydowane zaangażowanie na rzecz zwalczania przemocy wobec kobiet i dzieci oraz wszelkich form dyskryminacji, jak również na rzecz propagowania i ochrony praw osób niepełnosprawnych oraz wspierania dynamicznego i silnego społeczeństwa obywatelskiego w UE.

Mimo postępów osiągniętych w ramach obecnych programów w stosownych obszarach polityki nadal utrzymuje się szereg luk, a jednocześnie pojawiły się nowe wyzwania, które wymagają podjęcia działań. Wspólne wyzwania, przed jakimi stoi UE w obszarze sprawiedliwości, praw i wartości, mają dwojaki charakter:

- Powołaniu Unii do bycia wspólnotą opartą na wspólnych wartościach i prawach, wspólnym dziedzictwie historycznym i kulturowym oraz zaangażowaniu obywateli zagrażają pewne pojawiające się ruchy, które podważają ideę otwartych, integracyjnych, spójnych i demokratycznych społeczeństw, w których zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i korzystanie z przysługujących obywatelom praw pozwala na budowanie sposobu na tolerancyjne współżycie.
- Rozdrobniony charakter i ograniczone środki obecnych unijnych programów finansowania przeznaczonych na wspieranie wartości, praw, obywatelstwa i wymiaru sprawiedliwości ogranicza zdolność UE do reagowania na istniejące i nowe wyzwania. W ramach konsultacji społecznych jako główną przeszkodę, która mogłaby uniemożliwić osiągnięcie celów obecnych programów, respondenci wskazali fakt, że „budżet programów jest niewystarczający, by zaspokoić popyt”.

Z bardziej szczegółowej analizy wynika, co następuje:

- Obywatele wciąż jeszcze nie korzystają w pełni ze swoich praw. Nadal istnieją nierówności i dyskryminacja ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Przemoc jest wciąż codzienną rzeczywistością wielu kobiet, dzieci i innych osób należących do grup ryzyka.
- Wiele jeszcze można zrobić, by zagwarantować, że obywatele będą świadomi wartości UE i korzyści płynących z obywatelstwa UE oraz zachęcić ich do większego udziału w życiu politycznym i społecznym i do lepszego zrozumienia Unii, jej historii, dziedzictwa kulturowego i różnorodności.
- Prawa wynikające z obywatelstwa UE – w zakresie swobodnego przemieszczania się, ochrony konsularnej i praw wyborczych – nadal nie są w pełni znane i wykonywane, co utrudnia udział obywateli w życiu politycznym i społecznym.
- Kryzysy gospodarcze, utrzymujące się nierówności i wyzwania takie jak migracja doprowadziły do tego, że niektórzy podważają prawa podstawowe i wartości, na których opiera się Unia Europejska. W niektórych przypadkach kwestionowane są również zasady praworządności, dostępu do wymiaru sprawiedliwości, niezależności sądów i przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego.

- Współpraca sądowa w sprawach cywilnych i karnych jest niewystarczająca, a dostęp do wymiaru sprawiedliwości we wszystkich państwach członkowskich jest nadal utrudniony. Narzędzia do gromadzenia danych porównawczych dotyczących jakości, niezależności i skuteczności systemów wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich muszą być usprawnione. Główną przeszkodą dla wzajemnego uznawania i współpracy sądowej jest brak zaufania do systemów sądownictwa innych państw członkowskich.

Skutki nierozwiązania tych problemów mogą być bardzo poważne, gdyż mogą doprowadzić do osłabienia zaufania do demokracji i zmniejszonego poparcia dla utrzymywania wartości i praw podstawowych.

Wyzwania te są wspólne dla wszystkich państw członkowskich UE i mają zasięg transgraniczny. Mimo że działania na szczeblu krajowym są ważne, same państwa członkowskie nie mają wystarczająco dużej siły oddziaływania, by sprostać tym wyzwaniom.

Propagowanie i obrona wartości i praw UE ma poważne skutki polityczne, społeczne, kulturowe, gospodarcze oraz skutki dla systemu sądownictwa w Unii. Dzięki temu Unia ma namacalny wpływ na codzienne życie ludności. Należy utrzymać i wzmocnić działania w tym obszarze na szczeblu UE w odpowiedzi na utrzymujące się luki i nowe wyzwania, a także w celu zapewnienia propagowania, skutecznej ochrony i poszanowania praw i wartości. Przyczyni się to również do ukończenia procesu tworzenia rynku wewnętrznego oraz do wspierania bardziej dostatniej i spójnej Unii. Pozwoli to Unii również na odgrywanie kluczowej roli w ochronie i propagowaniu jej wartości na świecie oraz przyczyni się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

Nowy program „Wymiar Sprawiedliwości” będzie wspierał dalszy rozwój europejskiej przestrzeni sprawiedliwości opartej na zasadzie praworządności, wzajemnym uznawaniu i zaufaniu, w szczególności dzięki ułatwieniu dostępu do wymiaru sprawiedliwości i propagowaniu współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych oraz skuteczności krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości.

Ten nowy program, wraz z programem „Prawa i Wartości”, będzie częścią nowego Funduszu „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości”, który przyczyni się do utrzymania otwartych, demokratycznych, pluralistycznych i integracyjnych społeczeństw. Fundusz ten pomoże również wzmocnić pozycję obywateli dzięki ochronie i propagowaniu praw i wartości i dalszemu rozwijaniu unijnej przestrzeni sprawiedliwości.

• **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Fundusz „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” przyczynia się bezpośrednio do realizacji kilku priorytetów Komisji Europejskiej², w szczególności do tworzenia przestrzeni sprawiedliwości i praw podstawowych w oparciu o wzajemne zaufanie, pogłębiony i bardziej sprawiedliwy rynek wewnętrzny, unię rynków kapitałowych, połączony jednolity rynek treści cyfrowych oraz Unię demokratycznych zmian, wzrostu gospodarczego i miejsc pracy.

• **Spójność z innymi obszarami polityki Unii**

Fundusz „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” oraz dwa programy finansowania leżące u jego podstaw przyczynią się do wzmocnienia i utrzymania wartości UE oraz poszanowania praworządności i zachowania otwartych, demokratycznych, integracyjnych i kreatywnych społeczeństw, których oczekują Europejczycy. Już w obecnie obowiązujących przepisach

²

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/juncker-political-guidelines-speech_pl.pdf

wymaga się od państw członkowskich wykazania, że ich przepisy i procedury w dziedzinie zarządzania środkami finansowymi UE są solidne, a środki finansowe są odpowiednio chronione przed nadużyciami lub oszustwami. Jedynie niezależne sądownictwo we wszystkich państwach członkowskich, które chroni praworządność i pewność prawa, może zagwarantować wystarczającą ochronę środków finansowych z budżetu UE.

Na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Komisja zaproponowała rozporządzenie w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich. Nowe rozporządzenie będzie uzupełnieniem instrumentów mających na celu zachowanie wspólnych unijnych wartości, w tym przedmiotowego programu.

Program będzie realizowany w ścisłej synergii z szeregiem obszarów polityki oraz z dotyczącymi ich programami finansowania, a w szczególności.

- **z polityką w zakresie zatrudnienia, spraw społecznych i edukacji**

Skuteczny wymiar sprawiedliwości i zdolność egzekwowania prawa, np. dzięki szkoleniom dla przedstawicieli zawodów prawniczych.

- **z polityką zewnętrzną, współpracą na rzecz rozwoju i polityką rozszerzenia**

Propagowanie wartości i praw w UE znajduje odzwierciedlenie w ich propagowaniu na poziomie globalnym, w tym poprzez powiązania z realizacją celów zrównoważonego rozwoju. W tym względzie należy tworzyć efekt synergii w szczególności z działaniami zewnętrznymi UE na poziomie wielostronnym, ale również w ramach współpracy na rzecz rozwoju i polityki rozszerzenia, aby zapewnić spójność w propagowaniu, na przykład, dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz praworządności.

Należy również wzmocnić synergię z instrumentami działań zewnętrznych, które mogą wspierać współpracę transgraniczną z priorytetowymi państwami spoza UE w obszarach istotnych dla bezpieczeństwa Europy.

- **ze wspólnym rynkiem**

Finansowanie działań w dziedzinie prawa spółek, prawa zobowiązań i przeciwdziałania praniu pieniędzy w przyszłym Programie na rzecz jednolitego rynku będzie stanowić uzupełnienie programu „Wymiar Sprawiedliwości” i bezpośrednio przyczyni się do realizacji polityki UE w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości oraz do stworzenia unijnej przestrzeni sprawiedliwości i będzie zgodny ze strategiami politycznymi opracowanymi w tym zakresie. To samo dotyczy polityki ochrony konsumentów.

- **z infrastrukturą strategiczną**

Synergia związana z cyfryzacją i wzajemnymi powiązaniami systemów informatycznych będzie dalej rozwijana w ramach programu „Cyfrowa Europa”;

- **z badaniami naukowymi i innowacjami**

Program ramowy „Horyzont Europa” w zakresie badań naukowych i innowacji obejmuje działania dotyczące integracyjnego i bezpiecznego społeczeństwa, w tym wymiaru sprawiedliwości i spraw konsumenckich, oraz technologii istotnych społecznie, w tym bezpieczeństwa cybernetycznego i sztucznej inteligencji oraz innych technologii prorozwojowych. Zbadane zostanie wzajemne przenikanie się z celem dotyczącym pogłębienia zrozumienia roli zaawansowanych technologii

w społeczeństwie, demokracji i systemie sądownictwa, a także w jaki sposób należy skoncentrować się na korzyściach z nich płynących.

– **z obszarem migracji, zarządzania granicami i bezpieczeństwa**

Program „Wymiar Sprawiedliwości” oraz inne fundusze UE obejmujące kwestie migracji, zarządzania granicami, a przede wszystkim bezpieczeństwa, będą się łączyć ze sobą dzięki ukierunkowaniu na różne etapy działania i procedury wymagane do ustanowienia europejskiej przestrzeni bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Z uwagi na nierozzerwalne powiązania między bezpieczeństwem a wymiarem sprawiedliwości w terenie powstanie szczególna synergia pod względem zapewniania odpowiedniej ochrony ofiarom przestępstw, finansowania wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych oraz szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości, zapewniania interoperacyjności z europejskim systemem przekazywania informacji z rejestrów karnych, poprawy warunków panujących w więzieniach i współpracy między służbami w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i bezpieczeństwa, w tym za pośrednictwem jednostek organizacyjnych związanych z wymiarem sprawiedliwości, takich jak Eurojust i Prokuratura Europejska.

– **z polityką w dziedzinie ochrony środowiska**

Program „Wymiar Sprawiedliwości” ma potencjał do tego, by wspierać środki mające na celu zwalczanie przestępstw przeciwko środowisku, i może się przyczynić, między innymi, do wdrożenia dyrektywy o przestępstwach przeciwko środowisku³. Działania mające na celu wspieranie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych będą uzupełniały i wzmacniały odrębny program szkoleń dla sędziów i prokuratorów w dziedzinie prawa ochrony środowiska oraz możliwości finansowania projektów dotyczących dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska określone w rozporządzeniu LIFE⁴. Przyczynią się one również do zagwarantowania, że krajowe systemy wymiaru sprawiedliwości będą mogły zapewnić rzeczywisty dostęp do wymiaru sprawiedliwości na podstawie Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (konwencja z Aarhus)⁵.

– **Uwzględnianie kwestii klimatu**

We wniosku Komisji dotyczącym wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 ustalono bardziej ambitny cel uwzględniania kwestii klimatu we wszystkich programach UE – docelowy poziom unijnych wydatków przyczyniających się do wypełniania celów klimatycznych ma wynieść 25 %. Wkład niniejszego programu w osiągnięcie tego celu ogólnego będzie śledzony za pomocą unijnego systemu wskaźników klimatycznych na odpowiednim poziomie dezagregacji, w tym przy użyciu, w miarę dostępności, bardziej precyzyjnych metod. Komisja nadal będzie przedstawiała informacje pod kątem środków na zobowiązania w ujęciu rocznym, w kontekście rocznego projektu budżetu.

³ Dyrektywa 2008/99/WE

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1293/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylające rozporządzenie (WE) nr 614/2007 (Tekst mający znaczenie dla EOG)

⁵ Decyzja 2005/370/WE.

Aby wspierać pełne wykorzystanie potencjału programu w realizacji celów klimatycznych, Komisja postara się wskazywać odpowiednie działania podczas procesów przygotowania, wdrażania, oceny i ewaluacji programu.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawą wniosku jest art. 81 ust. 1 i 2 oraz art. 82 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Art. 81 ust. 1 TFUE przewiduje, że Unia rozwija współpracę sądową w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne. Art. 81 ust. 2 TFUE przewiduje przyjmowanie środków mających na celu zapewnienie wzajemnego uznawania i wykonywania orzeczeń; transgranicznego doręczania pism sądowych i pozasądowych; skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz wspierania szkolenia sędziów i innych pracowników wymiaru sprawiedliwości.

Art. 82 ust. 2 TFUE przewiduje środki wspierania współpracy sądowej w sprawach karnych.

Połączenie art. 81 i 82 TFUE pozwala na kompleksowe podejście do kwestii wspierania rozwoju współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych, w szczególności w kwestiach przekrojowych, dotyczących obu tych obszarów.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Proponowane finansowanie odbywa się z poszanowaniem zasad europejskiej wartości dodanej oraz pomocniczości. Finansowanie z budżetu unijnego skupia się na celach, które nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez same państwa członkowskie i w przypadku których interwencja Unii może przynieść wartość dodaną. Działania objęte niniejszym rozporządzeniem przyczyniają się do skutecznego stosowania dorobku prawnego przez budowanie wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, zacieśnienie współpracy transgranicznej oraz nawiązanie kontaktów i zapewnienie prawidłowego, spójnego i konsekwentnego stosowania prawa unijnego w całej Unii. Unia ma lepsze możliwości niż państwa członkowskie, aby zająć się sytuacjami transgranicznymi i zapewnić europejską platformę wzajemnego uczenia się. Finansowana będzie solidna baza analityczna do wsparcia i opracowywania polityk. Interwencja Unii pozwala na spójne realizowanie tych działań w całej UE oraz na uzyskanie korzyści skali.

• Proporcjonalność

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności, ponieważ ogranicza się do minimum wymaganego dla osiągnięcia wymienionych celów na szczeblu unijnym.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

• Oceny retrospektywne / oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa

Z oceny śródkresowej programu „Sprawiedliwość” na lata 2014–2020 wynika, że przyniósł on wysoką europejską wartość dodaną. Państwa członkowskie działające indywidualnie nie byłyby w stanie osiągnąć takich samych rezultatów pod względem rozmiarów i zakresu. Dotyczy to zarówno celu ogólnego programu, tzn. rozwoju europejskiej przestrzeni sprawiedliwości opartej na wzajemnym uznawaniu i wzajemnym zaufaniu, jak i celów

szczegółowych. Beneficjenci są zgodni co do tego, że szkolenie kadr wymiaru sprawiedliwości na szczeblu europejskim jest niezbędne do stworzenia europejskiej przestrzeni sprawiedliwości oraz do zapewnienia niezakłóconego i skoordynowanego egzekwowania prawa UE. Z kolei efekty działań wspieranych w ramach szczególnych celów dotyczących szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości zostały uznane za trwałe, gdyż sprzyjają nabywaniu trwałej wiedzy i kwalifikacji prawnych, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości nawiązywania kontaktów i budowania zaufania wśród kadr wymiaru sprawiedliwości z różnych państw członkowskich.

Rodzaje działań finansowanych w ramach programu i wyniki projektu skutecznie przyczyniają się do poprawy poziomu wiedzy o prawie i politykach Unii. Wyniki programu „Sprawiedliwość” są postrzegane jako korzystna zmiana w porównaniu z poprzednimi programami, zarówno w odniesieniu do ukierunkowania polityki, jak i zaangażowania odpowiednich grup zainteresowanych podmiotów, natomiast podział wysiłków między poszczególnymi celami programu mógłby zostać w przyszłości lepiej wyważony. Należy podejmować dalsze starania, aby dotrzeć do wszystkich grup docelowych we wszystkich państwach członkowskich, a także wzmocnić działania komunikacyjne.

Charakter programu umożliwił zapewnienie elastyczności operacyjnej, co pozwoliło Komisji na dostosowanie rocznych programów prac do pojawiających się potrzeb w zakresie polityki w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości. Ogólnie rzecz biorąc, program jest niezwykle trafny i dobrze dostosowany do potrzeb wybranych grup docelowych, jednak należy rozważyć bardziej systematyczną analizę potrzeb zainteresowanych podmiotów. W szczególności program ma niezwykle ważną zdolność dopasowywania swoich priorytetów do potrzeb pojawiających się w dziedzinie polityki dotyczącej wymiaru sprawiedliwości, co pozwala na skupienie się na najważniejszych kwestiach. Jest to efekt szeroko zarysowanych celów szczegółowych programu, który obejmuje kilka programów z poprzedniego okresu programowania. Taka elastyczność pod względem ustalania polityki i harmonogramu realizacji ma kluczowe znaczenie dla dobrych wyników programu. Program reprezentuje dobry poziom spójności i komplementarności z innymi unijnymi instrumentami, programami i działaniami. Dalsze zwiększenie spójności wymagałoby koordynacji i wymiany informacji z innymi programami i projektami UE.

Wdrażanie programu „Sprawiedliwość” było zadowalające pod względem dotacji na działania i dotacji operacyjnych, jednak należy poprawić planowanie przyszłych zamówień. Niewiele jest możliwości wykorzystania alternatywnych instrumentów finansowania, takich jak innowacyjne instrumenty finansowe. Beneficjenci uważają dostępne obecnie instrumenty (dotacje na działania, dotacje operacyjne i zamówienia publiczne) za odpowiednie do potrzeb programu. Niemniej jednak istnieją możliwości usprawnienia i uproszczenia niektórych wymogów w zakresie sprawozdawczości w kontekście dotacji, przy jednoczesnym zapewnieniu niezbędnej kontroli wydatkowania środków publicznych.

Wskaźniki specyficzne dla programu sprawdziły się przy monitorowaniu postępów w osiąganiu jego celów, ale niekiedy były trudne do zmierzenia ze względu na brak odpowiednich narzędzi (np. badanie poziomu zadowolenia).

Zdolności uczestników uznano za kluczowy czynnik mający wpływ na wyniki finansowanych działań, gdyż ograniczone zdolności (administracyjne, finansowe, organizacyjne) mogą być przyczyną ograniczonego uczestnictwa w działaniach w ramach programu (szczególnie w niektórych państwach członkowskich). Może być zatem potrzebne wsparcie na rzecz budowania zdolności oraz pomoc techniczna.

Nie ma wyraźnych możliwości dalszych uproszczeń sposobu zarządzania programem. Stosowana obecnie metoda zarządzania bezpośredniego jest odpowiednia dla programu takich

rozmiarów, podczas gdy inne metody (takie jak zarządzanie dzielone), doprowadziłyby prawdopodobnie do zbytniego rozproszenia środków, co ograniczyłoby zdolność programu do skoncentrowania środków na wspólnych priorytetach i pojawiających się problemach. Do uproszczenia można dążyć, zdaniem beneficjentów, w odniesieniu do przygotowywania i dostarczania informacji dotyczących niezbędnych zdolności administracyjnych i finansowych przy uczestnictwie w zaproszeniach do składania wniosków.

Ponadto można dostosować portal dla uczestników do potrzeb różnych rodzajów organizacji, które zwykle składają wnioski w ramach programu (np. instytucji szkoleniowych). W tym względzie tendencja do stopniowej cyfryzacji jest postrzegana jako wyraźnie pozytywna i powinna być kontynuowana.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Strategia konsultacji wspierających prace przygotowawcze do opracowania programu „Wymiar Sprawiedliwości” obejmowała przeprowadzenie: konsultacji publicznych w ramach wniosku w sprawie wieloletnich ram finansowych po roku 2020 w dziedzinie wartości i mobilności, konsultacji publicznych w ramach oceny śródkresowej obecnych programów finansowania oraz szereg doraźnych konsultacji zorganizowanych przez Komisję w formie rozmów przy okrągłym stole z zainteresowanymi stronami, konferencji i seminariów na tematy objęte oceną wpływu, która w dużym stopniu czerpie z wyników tych konsultacji.

OTWARTE KONSULTACJE PUBLICZNE W SPRAWIE FUNDUSZY UE W DZIEDZINIE WARTOŚCI I MOBILNOŚCI

Konsultacje odbyły się w kontekście oceny istniejących unijnych programów finansowania obejmujących szereg obszarów polityki i skupiły się w szczególności na wynikach i przyszłych wyzwaniach. Celem konsultacji publicznych w sprawie funduszy UE w dziedzinie mobilności i wartości było zgromadzenie opinii wszystkich zainteresowanych stron na temat tego, jak najlepiej wykorzystać każde euro z budżetu UE. Konsultacje publiczne w sprawie funduszy UE w dziedzinie wartości i mobilności przeprowadzono od dnia 10 stycznia 2018 r. do dnia 9 marca 2018 r. w 23 językach urzędowych UE.

W odpowiedzi na internetowe konsultacje publiczne w sprawie funduszy UE w dziedzinie wartości i mobilności Komisja otrzymała łącznie 1 839 odpowiedzi z całej Europy. 52 % z nich pochodziło od respondentów mających doświadczenie z programem Erasmus +, a 43 % od respondentów mających doświadczenie z programem „Kreatywna Europa”.

Otrzymano co najmniej jedną odpowiedź z każdego państwa członkowskiego. Krajem zamieszkania respondentów, z którego pochodziło najwięcej odpowiedzi, były Niemcy (24,4 %), a następnie Francja (8,7 %), Belgia (7,7 %) i Hiszpania (5,4 %).

Spośród 1 839 odpowiedzi przesłanych za pośrednictwem kwestionariusza online 65,2 % (1 199) otrzymano od organizacji, a 34,8 % (640) od osób fizycznych.

Swoje opinie wyraziło wiele różnych zainteresowanych stron – spośród 1 199 odpowiedzi przesłanych w imieniu organizacji 355 (19,3 %) pochodziło od organizacji pozarządowych, platform lub sieci, 270 (14,7 %) od prywatnych przedsiębiorstw (przede wszystkim mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw), a 127 (6,9 %) od badaczy i pracowników naukowych.

Streszczona poniżej analiza skupia się więc na tych respondentach, którzy mają doświadczenie z następującymi programami UE:

1. program „Europa dla Obywateli” lub
2. program „Prawa, równość i obywatelstwo” lub
3. program „Kreatywna Europa” lub
4. program „Sprawiedliwość”.

Poniżej informacje na temat najważniejszych wyników:

- Zdaniem respondentów, „promowanie tożsamości europejskiej i wspólnych wartości” oraz „promowanie praw i równości” to istotne wspólne wyzwania polityczne (będące jednymi z pierwszych czterech wymienianych wyzwań), które należy uwzględnić w każdym z czterech programów. „Wspieranie aktywnego obywatelstwa, demokratycznego udziału w życiu społeczeństwa i praworządności” oraz „promowanie włączenia społecznego i równości” wydają się również istotnymi

wyzwaniami, którymi należy się zająć w ramach odpowiednich programów, lecz w mniejszym stopniu w programie „Kreatywna Europa”, w przypadku którego ważniejsze są wyzwania gospodarcze i różnorodność kulturowa.

- Połowa lub więcej respondentów mających doświadczenie ze wspomnianymi czterema programami uważa „wspieranie innowacji”, „wspieranie europejskiej różnorodności kulturowej i dziedzictwa kulturowego” i „promowanie tożsamości europejskiej i wspólnych wartości” za obszary polityki, które w pełni lub w dużym stopniu pomagają sprostać wyzwaniom. Ponadto 52 % respondentów mających doświadczenie z programem „Kreatywna Europa” uważa, że polityka „wspierania konkurencyjności europejskiego sektora kultury i sektora kreatywnego” pozwala w pełni lub w dużym stopniu sprostać wyzwaniom.
- Około 80 % respondentów mających doświadczenie ze wspomnianymi czterema programami UE zgadza się, że programy te w bardzo dużym stopniu lub w dość dużym stopniu wnoszą wartość dodaną do tego, co państwa członkowskie mogłyby osiągnąć na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym.
- Główne przeszkody wskazane przez respondentów, które mogłyby uniemożliwić osiągnięcie celów obecnych programów/funduszy, są bardzo podobne, niezależnie od programu. Trzy główne przeszkody, które wskazano: „budżet programów jest niewystarczający, by zaspokoić popyt”, „niewystarczające wsparcie dla małych podmiotów” i „brak wsparcia dla nowych wnioskodawców”.
- Respondenci posiadający doświadczenie z jednym lub kilkoma z czterech wspomnianych programów UE zgadzają się co do tego, że „stosowanie uproszczonych formularzy wniosków”, „wspieranie zorganizowanych sieci i partnerstw”, „ułatwianie finansowania działań obejmujących wiele sektorów” oraz „lepszą koordynacją między różnymi programami/funduszami” to główne kroki, które należy podjąć w celu uproszczenia programów i zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla beneficjentów.

• Ocena skutków

Opracowano ocenę skutków w celu zbadania możliwości połączenia w ramach programu „Europejska Kultura, Prawa i Wartości” programów na lata 2014–2020 – „Prawa, równość i obywatelstwo”, „Europa dla Obywateli” oraz „Kreatywna Europa” – oraz programu „Sprawiedliwość”. Komisja postanowiła pozostawić odrębny program „Kreatywna Europa” i stworzyć Fundusz „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” wraz z dwoma leżącymi u jego podstaw programami finansowania: „Prawa i Wartości” oraz „Wymiar Sprawiedliwości”. Ocena skutków nadal pozostaje aktualna dla wszystkich tych inicjatyw.

W dniu 20 kwietnia 2018 r. Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała pozytywną opinię na temat towarzyszącej niniejszemu wnioskowi oceny skutków. Rada wydała zalecenie dotyczące dalszej poprawy sprawozdania, którego kluczowe aspekty dotyczą między innymi wykorzystania rezultatów oceny i wyników ustaleń, lepszego opracowania przyszłych priorytetów i klaryfikacji oczekiwanych skutków zmian w zakresie mechanizmów realizacji. Aspekty te zostały wzmocnione w ostatecznej wersji oceny skutków. W ocenie skutków zebrano wnioski wyciągnięte z realizacji programów „Kreatywna Europa”, „Prawa, równość i obywatelstwo”, „Europa dla Obywateli” i „Sprawiedliwość” i zaproponowano nową strukturę. Zbadano w niej również mechanizmy realizacji, które umożliwią propagowanie wartości i kultury UE przy jednoczesnym osiąganiu celów dotyczących wydajności, elastyczności, synergii i uproszczenia określonych dla następnych wieloletnich ram finansowych. Wyniki oceny śródkresowej zostały należycie uwzględnione. Wszystkie

oceniane programy wykazały wyraźną wartość dodaną. Nowe pogrupowanie w klastry umożliwi dalsze wykorzystanie potencjału obecnych programów w zakresie propagowania wartości UE i zwiększania europejskiej wartości dodanej.

Przeanalizowano trzy główne scenariusze:

- Utrzymanie status quo, czyli czterech programów finansowania tworzących podklaster „Wartości” w ramach budżetu UE, tj. programów: „Prawa, równość i obywatelstwo”, „Sprawiedliwość”, „Kreatywna Europa” i „Europa dla Obywateli”.
- Jako alternatywę dla obecnej sytuacji i dla scenariusza odniesienia w drugim scenariuszu zaproponowano rozwinięcie synergii między obecnymi programami i połączenie ich w jedne ramy polityczne dotyczące wartości UE oparte na dwóch programach finansowania – programie „Europejska Kultura, Prawa i Wartości” oraz programie „Sprawiedliwość”.
- Trzeci scenariusz zakładał utworzenie jednego wspólnego programu finansowania obejmującego wszystkie cztery wymienione powyżej programy.

Scenariusz odniesienia: utrzymanie status quo – cztery programy finansowania i proporcjonalne zmniejszenie budżetu o 15 %

Z analizy scenariusza odniesienia przy uwzględnieniu ewentualnego zmniejszenia dostępnych środków o 15 % wynika, że jego wybór miałby negatywny wpływ na wdrażanie polityki. W szczególności:

zmniejszenie finansowania programu „**Prawa, równość i obywatelstwo**” o 15 % doprowadziłoby do ustalania priorytetów, tj. koncentracji finansowania na niektórych obszarach polityki w jednym roku i wspierania innych obszarów polityki w kolejnych latach, co stałoby w sprzeczności z rosnącymi potrzebami w tej dziedzinie. To zmniejszenie środków oznaczałoby również ograniczenie badań, gromadzenia danych, kampanii informacyjnych itp., które są niezbędne do realizacji solidnej polityki opartej na dowodach i wprowadzania solidnego prawodawstwa.

W przypadku programu „**Europa dla Obywateli**” cięcie budżetowe o 15 % doprowadziłoby do zmniejszenia budżetu odniesienia do poziomu 157 mln EUR, co jest kwotą niewystarczającą do wypełnienia zobowiązania Komisji do stawiania obywateli w centrum procesu europejskiego. Nie osiągnięto by masy krytycznej uczestników i zasięgu geograficznego działań koniecznych do osiągnięcia zamierzonego wpływu. Stabilny przydział środków budżetowych (na podstawie budżetu na 2017 r.) pozwoliłby na zachowanie ciągłości, jednak nadal miałby ograniczony wpływ.

Zmniejszenie o 15 % środków przeznaczonych na **podprogram MEDIA w ramach programu „Kreatywna Europa”** z pewnością wymagałoby usprawnienia działań i skoncentrowania się na ograniczonej ich liczbie. Zmniejszenie finansowania miałoby nieproporcjonalnie duży wpływ na kraje o mniejszej produkcji lub kraje o ograniczonym obszarze geograficznym i językowym. Ograniczyłoby również liczbę szkoleń dla specjalistów z dziedziny usług audiowizualnych i liczbę koprodukcji UE, które są utworami lepiej funkcjonującymi w kontekście transgranicznym. Zmniejszenie zasięgu sieci operatorów kin wpłynęłoby negatywnie na dostęp obywateli UE, w szczególności z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, do zagranicznych treści europejskich.

Zmniejszenie o 15 % środków na podprogram Kultura programu „**Kreatywna Europa**” uniemożliwiłoby osiągnięcie masy krytycznej niezbędnej do zaspokojenia potrzeb sektora kultury i sektora kreatywnego. Oznaczałoby to w szczególności zmniejszenie europejskiej wartości dodanej i tym samym mniejszy wpływ na różnorodność kulturową, mniej okazji do

współpracy transgranicznej, mniejsze możliwości rynkowe i mniejsze możliwości zawodowe dla specjalistów z sektora kultury i sektora kreatywnego. Skutki społeczne zostałyby zmniejszone, otwarcie programu na szczeblu międzynarodowym musiałoby być może zostać ograniczone do poziomu sprzed 2014 r., natomiast uczestnictwo najważniejszych krajów partnerskich sąsiadujących z UE musiałoby być może zostać zaniechane.

Zagrożona mogłaby być **gwarancja finansowa** dla sektora kultury i sektora kreatywnego, co byłoby szkodliwe dla sektora kultury i sektora kreatywnego, zwłaszcza w przypadku wschodnich krajów, których rynki finansowe są słabiej rozwinięte, w związku z czym jest mniej możliwości dostępu do finansowania.

Odrzucony wariant rozważany w ocenie skutków: jeden program

Z przyczyn związanych z podstawą prawną alternatywne rozwiązanie proponowane w trzecim scenariuszu, polegające na przyjęciu jednego instrumentu/programu, zostało odrzucone. Istotnie większość działań i strategii politycznych, z wyjątkiem obecnego programu „Europa dla Obywateli”, opiera się na artykułach, które przewidują zwykłą procedurę ustawodawczą. Obecnie program „Europa dla Obywateli” koncentruje się głównie na aktywności obywatelskiej i w związku z tym opiera się na art. 352 TFUE (jednomyślność). W świetle dokonanej analizy cele odpowiednich działań mogłyby, pod warunkiem pewnej zmiany ukierunkowania, zostać dostosowane do nowego podejścia w ramach szerszego programu. Tym samym weszłyby one w zakres stosowania art. 167 ust. 1 i 2 TFUE, które przewidują zwykłą procedurę ustawodawczą. Biorąc jednak pod uwagę stanowisko Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz stanowisko Danii określone w protokołach 21 i 22 załączonych do traktatów, program w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości musi pozostać odrębnym aktem prawnym, mimo że również opiera się na zwykłej procedurze ustawodawczej.

Proponowana alternatywa przedstawiona w ocenie skutków: unijne ramy dotyczące wartości oparte na dwóch programach finansowania

Z przeprowadzonej analizy wynika, że istnieje możliwość poprawy wspomnianych czterech programów finansowania w stosunku do obecnej sytuacji. Jako alternatywę dla obecnej sytuacji i dla scenariusza odniesienia proponuje się zatem rozwinięcie efektu synergii między obecnymi programami i specjalnymi liniami budżetowymi i połączenie ich w jedną część polityczną dotyczącą wartości UE, opartą na dwóch przedstawionych poniżej programach finansowania: „Europejska Kultura, Prawa i Wartości” oraz „Wymiar Sprawiedliwości”.

Nowa architektura przyszłego finansowania jako alternatywa dla scenariusza odniesienia ma na celu:

- rozwijanie synergii między różnymi obszarami polityki, poszukiwanie wspólnego pola do działania, przy jednoczesnym poszanowaniu ich specyfiki;
- ograniczenie nakładania się i rozdrobnienia;
- zapewnienie elastyczności w przydzielaniu środków, przy jednoczesnym zapewnieniu pewnego stopnia przewidywalności finansowania przeznaczonego na każdy z obszarów polityki;
- wspieranie działań międzysektorowych i innowacyjnych;
- zapewnienie masy krytycznej środków w celu propagowania wartości, przy uwzględnieniu potrzeb istniejących w każdym z tych obszarów polityki.

Wybrany wariant

Komisja postanowiła pozostawić odrębny program „Kreatywna Europa” i stworzyć Fundusz „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” obejmujący dwa programy finansowania: „Prawa i Wartości” oraz „Wymiar Sprawiedliwości”. Ocena skutków nadal pozostaje aktualna dla tych inicjatyw. Decyzja ta znalazła odzwierciedlenie w pakiecie dotyczącym wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r. przedstawionym przez Komisję w dniu 2 maja 2018 r.⁶.

- **Uproszczenie**

Będzie się dążyć do stosowania środków upraszczających proces wdrażania programu „Wymiar Sprawiedliwości”, na przykład płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych oraz kosztów jednostkowych.

Złożoność i różnorodność zasad finansowania w ramach obecnych programów stanowi przeszkodę dla wnioskodawców. Wykorzystanie punktu kompleksowej obsługi, który zapewnia użytkownikom zewnętrznym uczestnictwo w cyklu życia dotacji (tj. z portalu uczestnika), obejmującego ogólny system zarządzania dotacjami, ma odegrać ważną rolę w upraszczaniu dostępu do programu. Program „Wymiar Sprawiedliwości” będzie nadal zarządzany za pośrednictwem instytucjonalnego systemu informatycznego Komisji opracowanego na podstawie programu Horyzont 2020.

- **Prawa podstawowe**

Cele programu są ściśle powiązane z propagowaniem praw podstawowych i zgodne z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej. W szczególności program „Wymiar Sprawiedliwości” (wraz z programem „Prawa i Wartości”) będzie współtworzył nowy Fundusz „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” w budżecie UE, mający na celu utrzymanie otwartych, demokratycznych i integracyjnych społeczeństw, wzmocnienie pozycji obywateli dzięki ochronie i propagowaniu praw i wartości oraz dalsze rozwijanie unijnej przestrzeni sprawiedliwości.

4. WPLYW NA BUDŻET

Pula środków finansowych na realizację programu „Wymiar Sprawiedliwości” na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. wynosi [305 000 000 EUR] (w cenach bieżących).

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Komisja nadal będzie zarządzała programem „Wymiar Sprawiedliwości” bezpośrednio, zarówno w przypadku dotacji, jak i zamówień.

W celu określenia mechanizmów, zgodnie z którymi program będzie realizowany, opracowany zostanie plan wdrożenia.

Opracowany zostanie również plan monitorowania i oceny w celu określenia, w jaki sposób działania będą przeprowadzane w praktyce, w ramach jakiej strategii w zakresie danych. Program będzie monitorowany zarówno w sposób ciągły (np. w celu terminowego reagowania na wszelkie nieprzewidziane zdarzenia i wyjątkowe potrzeby), jak i regularnie (sprawozdania na temat głównych zdarzeń, takich jak zaproszenia do składania wniosków, przeglądy projektów, koordynacja lub imprezy popularyzacyjne), a w stosownych przypadkach wyniki monitorowania będą wykorzystywane na potrzeby kluczowych wskaźników programu. Sprawozdania z monitorowania zostaną następnie uwzględnione w:

⁶ COM(2018) 321

- ocenie śródkresowej (nie później niż cztery lata po rozpoczęciu realizacji programu), w połączeniu z oceną końcową poprzednich programów oraz
- ocenie końcowej (nie później niż cztery lata po zakończeniu okresu programowania).

Oceny te będą przeprowadzane zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁷, w którym trzy instytucje potwierdziły, że ocena obowiązującego ustawodawstwa i polityk powinna stanowić podstawę dla oceny skutków poszczególnych wariantów dalszych działań. Ocenie będą podlegać skutki programów w terenie i będzie się ona opierać na wskaźnikach lub poziomach docelowych oraz na szczegółowej analizie stopnia, w jakim program można uznać za odpowiedni, skuteczny, wydajny, spójny z innymi obszarami polityki UE i zapewniający wystarczającą wartość dodaną UE. Ocenę będą obejmowały wnioski z dotychczasowych doświadczeń, pozwalające na wyeliminowanie wszelkich wykrytych niedociągnięć lub problemów, oraz ewentualne możliwości dalszego usprawnienia działań lub ich rezultatów i zmaksymalizowania ich wykorzystania lub wpływu.

Komisja będzie składać sprawozdania Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i wszystkim innym właściwym instytucjom UE w oparciu o sprawozdania z monitorowania i oceny oraz w formie publicznie dostępnego zestawienia dotyczącego kluczowych wskaźników programu.

• Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku

Celem zaproponowanego podejścia jest połączenie uproszczenia procedur finansowania, zgodnie z sugestiami wszystkich zainteresowanych stron, z podejściem bardziej nastawionym na rezultaty.

W niniejszym wniosku określono cele ogólne i szczegółowe programu (art. 3) oraz rodzaje działań, które będą w ramach niego finansowane (załącznik I). Cele ogólne i szczegółowe wyznaczają zakres programu (obszary polityki), podczas gdy rodzaje działań są nakierowane na finansowanie, mają zastosowanie do wszystkich właściwych obszarów polityki i określają w horyzontalny sposób potencjalne efekty. Równocześnie rodzaje działalności pokazują, w których przypadkach finansowanie może faktycznie przynieść wartość dodaną w zakresie osiągania celów politycznych.

Podczas wdrażania niniejszego rozporządzenia Komisja będzie co roku ustanawiać priorytety finansowania w odpowiednich obszarach polityki. W programie mogą uczestniczyć wszystkie podmioty prawne mające prawną siedzibę w państwie członkowskim lub w uczestniczącym państwie trzecim, bez żadnych dodatkowych ograniczeń w zakresie dostępu do programu.

Struktura programu umożliwi uproszczenie, jak również lepsze ukierunkowanie programu na potrzeby i zmiany polityczne. Ponadto zapewnia ona stabilny kontekst oceny, ponieważ cele szczegółowe są bezpośrednio powiązane ze wskaźnikami, które pozostaną niezmiennie przez cały czas trwania programu i będą regularnie monitorowane i oceniane. Z myślą o elastyczności i lepszym wdrażaniu nie proponuje się zarezerwowania konkretnych kwot na poszczególne cele szczegółowe w ramach programu.

⁷ Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.; Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1–14.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**ustanawiające program „Wymiar Sprawiedliwości”**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 81 ust. 1 i 2, art. 82 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁸,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów⁹,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn”. W art. 3 doprecyzowano następnie, że „celem Unii jest wspieranie pokoju, jej wartości i dobrobytu jej narodów” oraz że, między innymi, „[Unia] [s]zanuje swoją bogatą różnorodność kulturową i językową oraz czuwa nad ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego Europy”. Wartości te zostały ponadto potwierdzone i wyrażone w prawach, wolnościach i zasadach przewidzianych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”).
- (2) Te prawa i wartości muszą być nadal propagowane i egzekwowane, współdzielone przez narody i obywateli UE, powinny znajdować się w centrum europejskich społeczeństw. W budżecie UE tworzy się zatem nowy **Fundusz „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości”**, obejmujący programy „Prawa i Wartości” oraz **„Wymiar Sprawiedliwości”**. W czasach, gdy europejskie społeczeństwo zmagają się z ekstremizmem, radykalizmem i podziałami, ważniejsze niż kiedykolwiek są wspieranie, umacnianie i obrona sprawiedliwości, praw i unijnych wartości: praw człowieka, poszanowania ludzkiej godności, wolności, demokracji, równości, praworządności. Będzie to miało głębokie i bezpośrednie skutki dla życia politycznego, społecznego, kulturalnego i gospodarczego w UE. Jako część nowego funduszu program „Prawa i Wartości” będzie połączeniem programu „Prawa, równość i obywatelstwo” na lata 2014–2020, ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu i Rady (UE)

⁸ Dz.U. C z, s. .

⁹ Dz.U. C z, s. .

nr 1381/2013¹⁰, oraz programu „Europa dla Obywateli”, ustanowionego rozporządzeniem Rady (UE) nr 390/2014¹¹. Program „Wymiar Sprawiedliwości” (zwany dalej „programem”), stanowiący kontynuację programu „Sprawiedliwość” na lata 2014–2020 ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1381/2013¹² (zwanego dalej „poprzednim programem”), będzie nadal wspierał rozwój zintegrowanej europejskiej przestrzeni sprawiedliwości i współpracy transgranicznej.

- (3) Fundusz „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” oraz dwa programy finansowania leżące u jego podstaw skupią się przede wszystkim na ludziach i podmiotach przyczyniających się do podtrzymywania żywych i dynamicznych wspólnych wartości, praw i bogatej różnorodności. Ostatecznym celem funduszu jest wspieranie i utrzymanie naszego demokratycznego i integracyjnego społeczeństwa opartego na prawie i równości. Obejmuje to dynamiczne społeczeństwo obywatelskie, zachęcanie ludzi do udziału w życiu demokratycznym, obywatelskim i społecznym oraz pielęgnowanie bogatej różnorodności społeczeństwa europejskiego, również w oparciu o naszą wspólną historię i pamięć o przeszłości. Art. 11 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi dalej, że za pomocą odpowiednich środków instytucje umożliwiają obywatelom i stowarzyszeniom przedstawicielskim wypowiadanie się i publiczną wymianę poglądów we wszystkich dziedzinach działania Unii.
- (4) Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) przewiduje stworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w poszanowaniu praw podstawowych oraz różnych systemów i tradycji prawnych państw członkowskich. W tym celu Unia może przyjąć środki służące rozwijaniu współpracy sądowej w sprawach cywilnych i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych oraz propagowaniu i wspieraniu działań państw członkowskich w dziedzinie zapobiegania przestępczości. Przy dalszym tworzeniu europejskiej przestrzeni sprawiedliwości należy zapewnić poszanowanie praw podstawowych oraz wspólnych zasad i wartości, takich jak zasada niedyskryminacji, równości płci, skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości dla wszystkich, praworządności oraz sprawnie działający niezależny system wymiaru sprawiedliwości.
- (5) Finansowanie powinno pozostać jednym z istotnych narzędzi służących skutecznej realizacji ambitnych celów ustanowionych w traktatach. Cele te powinny zostać osiągnięte między innymi przez ustanowienie elastycznego i skutecznego programu „Wymiar Sprawiedliwości”, który ułatwi ich planowanie i realizację.
- (6) W celu stopniowego ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Unia ma przyjąć środki dotyczące współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania wyroków i innych orzeczeń sądowych, która stanowi fundament współpracy sądowej w Unii od czasu posiedzenia Rady Europejskiej w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r. Wzajemne uznawanie wymaga wysokiego poziomu wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi. Zostały przyjęte środki dotyczące zbliżenia przepisów

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1381/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające program „Prawa, równość i obywatelstwo” na lata 2014–2020 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 62).

¹¹ Rozporządzenie Rady (UE) nr 390/2014 z dnia 14 kwietnia 2014 r. ustanawiające program „Europa dla obywateli” na lata 2014–2020 (Dz.U. L 115 z 17.4.2014, s. 3).

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1381/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające program „Prawa, równość i obywatelstwo” na lata 2014–2020 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 62).

ustawowych państw członkowskich w kilku obszarach w celu ułatwienia wzajemnego uznawania i pogłębiania wzajemnego zaufania. Dobrze działająca przestrzeń sprawiedliwości, w której usunięte zostaną przeszkody utrudniające prowadzenie transgranicznych postępowań sądowych i dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sytuacjach transgranicznych, jest niezwykle istotna dla zapewnienia wzrostu gospodarczego.

- (7) Poszanowanie zasady praworządności ma zasadnicze znaczenie dla wysokiego poziomu wzajemnego zaufania w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, w szczególności dla skutecznej współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych, która opiera się na wzajemnym uznawaniu. Praworządność jest jedną z podstawowych wartości zapisanych w art. 2 TUE, a jej konkretnym wyrazem jest zasada skutecznej ochrony sądowej, o której mowa w art. 19 ust. 1 TUE i w art. 47 Karty praw podstawowych. Propagowanie praworządności dzięki wspieraniu starań na rzecz zwiększenia niezależności, jakości i wydajności krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości przyczynia się do wzrostu wzajemnego zaufania, które jest niezbędne we współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych.
- (8) Zgodnie z art. 81 ust. 2 lit. h) i art. 82 ust. 1 lit. c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Unia wspiera szkolenia sędziów i innych pracowników wymiaru sprawiedliwości jako narzędzie poprawy współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania wyroków i innych orzeczeń sądowych. Szkolenie kadr wymiaru sprawiedliwości jest ważnym narzędziem służącym wypracowaniu wspólnego porozumienia co do tego, w jaki sposób najlepiej utrzymać praworządność. Przyczynia się ono do budowania europejskiej przestrzeni sprawiedliwości dzięki tworzeniu wspólnej kultury sędowniczej wśród pracowników wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich. Istotne jest zapewnienie prawidłowego i spójnego stosowania prawa Unii Europejskiej oraz wzajemnego zaufania między kadrami wymiaru sprawiedliwości w postępowaniach o charakterze transgranicznym. Szkolenia wspierane w ramach programu powinny opierać się na solidnej ocenie potrzeb szkoleniowych, wykorzystywać najnowsze metody szkoleniowe, obejmować wydarzenia transgraniczne skupiające kadry wymiaru sprawiedliwości z różnych państw członkowskich, aktywne uczenie się i tworzenie sieci kontaktów oraz zapewniać trwałe rezultaty.
- (9) Szkolenie kadr wymiaru sprawiedliwości może obejmować różnorodne podmioty, takie jak organy prawne, sądowe i administracyjne państw członkowskich, instytucje akademickie, krajowe organy odpowiedzialne za szkolenie kadr wymiaru sprawiedliwości, organizacje lub sieci szkoleniowe działające na szczeblu europejskim czy też sieci koordynatorów ds. prawa Unii. Organy i podmioty działające w europejskim interesie ogólnym w dziedzinie szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości, takie jak Europejska Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości (EJTN), Akademia Prawa Europejskiego (ERA), europejska sieć rad sędownictwa, Stowarzyszenie Rad Stanu oraz Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej, Sieć Prezesów Sądów Najwyższych Unii Europejskiej oraz Europejski Instytut Administracji Publicznej (EIPA), powinny nadal odgrywać rolę w propagowaniu programów szkoleniowych o prawdziwie europejskim wymiarze przeznaczonych dla pracowników wymiaru sprawiedliwości i w związku z tym miałyby możliwość uzyskania odpowiedniego wsparcia finansowego zgodnie z procedurami i kryteriami określonymi w rocznych programach prac przyjmowanych przez Komisję na podstawie niniejszego rozporządzenia.

- (10) Program powinien wspierać roczny program prac Europejskiej Sieci Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości, która jest ważnym podmiotem w dziedzinie szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości. Sieć ta ma wyjątkowy charakter, jako że jest jedyną siecią na szczeblu unijnym skupiającą organy szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich. Dzięki temu ma wyjątkowe możliwości organizowania wymian dla sędziów i prokuratorów, zarówno nowych, jak i doświadczonych, ze wszystkich państw członkowskich oraz koordynowania prac krajowych organów szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości w zakresie organizacji szkoleń na temat prawa Unii i propagowania dobrych praktyk szkoleniowych. Sieć zapewnia również doskonałej jakości działania szkoleniowe na poziomie Unii w sposób racjonalny pod względem kosztów. Ponadto sieć obejmuje organy szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości krajów kandydujących, jako członków obserwatorów.
- (11) Działania objęte programem powinny wspierać większy zakres wzajemnego uznawania wyroków i innych orzeczeń sądowych oraz niezbędne zbliżenie prawodawstwa, które ułatwi współpracę wszystkich właściwych organów, w tym jednostek analityki finansowej, oraz ochronę sądową praw jednostek w sprawach cywilnych i handlowych. Program powinien również przyczynić się do posunięcia naprzód przepisów prawnoprocesowych dotyczących spraw o charakterze transgranicznym oraz do osiągnięcia większej zbieżności w dziedzinie prawa cywilnego, która pomoże wyeliminować przeszkody dla sprawnego funkcjonowania postępowań sądowych i pozasądowych z korzyścią dla wszystkich stron w sporze cywilnym. Ponadto, w celu wsparcia skutecznego wdrażania i praktycznego stosowania prawa Unii dotyczącego współpracy sądowej w sprawach cywilnych, program powinien wspierać funkcjonowanie europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, ustanowionej decyzją Rady 2001/470/WE.
- (12) Zgodnie z art. 3 ust. 3 TUE, art. 24 Karty praw podstawowych i konwencją ONZ z 1989 r. o prawach dziecka program powinien wspierać ochronę praw dziecka i uwzględniać propagowanie praw dziecka w realizacji wszystkich wspieranych działań.
- (13) Program na lata 2014–2020 umożliwił przeprowadzenie szkoleń na temat prawa unijnego, w szczególności na temat zakresu i stosowania Karty, skierowanych do sędziów i przedstawicieli innych zawodów prawniczych. W swoich konkluzjach z dnia 12 października 2017 r. w sprawie stosowania Karty w 2016 r. Rada przypominała, jak ważne jest zwiększanie wiedzy na temat stosowania Karty, w tym wśród osób odpowiedzialnych za wyznaczanie kierunków polityki, przedstawicieli zawodów prawniczych oraz samych posiadaczy praw, zarówno na szczeblu krajowym, jak i na szczeblu Unii. W związku z tym, aby konsekwentnie uwzględniać w działaniach prawa podstawowe, trzeba rozszerzyć wsparcie finansowe na działania służące podnoszeniu świadomości dla organów publicznych innych niż organy sądowe i przedstawiciele zawodów prawniczych.
- (14) Zgodnie z art. 67 TFUE Unia powinna stanowić przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w poszanowaniu praw podstawowych, dla której istnienia niezbędny jest dostęp do wymiaru sprawiedliwości. W celu ułatwienia rzeczywistego dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz z myślą o pielęgnowaniu wzajemnego zaufania, które jest niezbędne do właściwego funkcjonowania przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, należy rozszerzyć wsparcie finansowe na działania prowadzone przez inne organy niż organy sądowe i przedstawiciele zawodów prawniczych, a także przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które przyczyniają się do realizacji tych celów.

- (15) Zgodnie z art. 8 i 10 TFUE we wszystkich działaniach w ramach programu należy wspierać uwzględnianie kwestii równości kobiet i mężczyzn oraz cele w zakresie niedyskryminacji.
- (16) Działania objęte niniejszym rozporządzeniem powinny przyczyniać się do tworzenia europejskiej przestrzeni wymiaru sprawiedliwości, zacieśniania współpracy transgranicznej i nawiązywania transgranicznych kontaktów, a także zapewniania prawidłowego, spójnego i konsekwentnego stosowania prawa Unii. Finansowanie powinno również przyczynić się do jednolitego rozumienia unijnych wartości, praworządności, lepszej wiedzy o prawie i polityce Unii, dzielenia się know-how i najlepszymi praktykami w zakresie wykorzystywania instrumentów współpracy sądowej przez wszystkie zainteresowane podmioty, a także do mnożenia interoperacyjnych rozwiązań cyfrowych leżących u podstaw niezakłóconej i sprawnej współpracy transgranicznej oraz powinno zapewnić solidną bazę analityczną do wsparcia rozwoju, egzekwowania i właściwego wdrażania unijnego prawa i polityki. Interwencja Unii pozwala na spójne realizowanie tych działań w całej UE oraz na uzyskanie korzyści skali. Ponadto Unia ma lepsze możliwości niż państwa członkowskie, aby zająć się sytuacjami transgranicznymi i zapewnić europejską platformę wzajemnego uczenia się.
- (17) Komisja powinna zapewnić ogólną spójność, komplementarność i synergię z pracą organów i jednostek organizacyjnych Unii, takich jak EUROJUST, EU-lisa oraz Prokuratura Europejska, oraz uwzględniać prace innych krajowych lub międzynarodowych podmiotów w dziedzinach, których dotyczy program.
- (18) Należy koniecznie zapewnić europejską wartość dodaną wszystkich działań realizowanych w ramach programu, ich komplementarność z działaniami państw członkowskich oraz ich spójność z innymi działaniami Unii. Aby zapewnić skuteczny przydział środków z budżetu ogólnego Unii, należy dążyć do spójności, komplementarności i synergii między programami finansowania wspierającymi blisko ze sobą powiązane dziedziny polityki, w szczególności w obrębie Funduszu „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” – a tym samym z programem „Prawa i Wartości” – oraz między przedmiotowym programem a Programem na rzecz jednolitego rynku, dziedziną zarządzania granicami i bezpieczeństwa, w szczególności Funduszem Azylu i Migracji (FAM) i Funduszem Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW), infrastrukturą strategiczną, w tym programem „Cyfrowa Europa”, programem Erasmus+, programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji, Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej oraz rozporządzeniem LIFE¹³.
- (19) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych na program „Wymiar Sprawiedliwości”, które stanowią główną kwotę odniesienia w rozumieniu [pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami¹⁴ dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (20) Do tego programu zastosowanie ma rozporządzenie (UE, Euratom) [nowe rozporządzenie finansowe] („rozporządzenie finansowe”). Określa ono zasady

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1293/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylające rozporządzenie (WE) nr 614/2007 (Tekst mający znaczenie dla EOG)

¹⁴ [Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.POL&toc=OJ:C:2013:373:TOC]

wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień, wykonania pośredniego, , instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.

- (21) Rodzaje finansowania i metody wdrażania na podstawie tego rozporządzenia powinny być wybierane w zależności od ich możliwości osiągnięcia szczegółowych celów działań i zapewnienia rezultatów, biorąc pod uwagę w szczególności koszty kontroli, obciążenie administracyjne oraz przewidywane ryzyko nieprzestrzegania przepisów. Pod uwagę należy wziąć korzystanie z płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i kosztów jednostkowych, a także formę finansowania niepowiązanego z kosztami, o którym mowa w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego.
- (22) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹⁵, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95¹⁶, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96¹⁷ i rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939¹⁸ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i dochodzenia, a także odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie, naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe i inne przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371¹⁹. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu (ETO) oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.
- (23) Państwa trzecie będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) mogą uczestniczyć w programach Unii w ramach współpracy ustanowionej na mocy Porozumienia EOG, które przewiduje wprowadzenie w życie programów w drodze decyzji wydanej na mocy tego porozumienia. Państwa trzecie mogą uczestniczyć w programie również na podstawie innych instrumentów prawnych. Do niniejszego

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

¹⁶ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

¹⁷ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

¹⁸ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

rozporządzenia należy wprowadzić odpowiedni przepis szczegółowy przyznający niezbędne uprawnienia i prawa dostępu właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu pozwalające im na całokształtowe wykonywanie ich odpowiednich kompetencji.

Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te, ustanowione rozporządzeniem finansowym, określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, jako że poszanowanie praworządności jest niezbędnym warunkiem wstępnym należytego zarządzania finansami i skutecznego unijnego finansowania.

- (25) Zgodnie z [art. 94 decyzji Rady 2013/755/UE²⁰ osoby i podmioty z siedzibą w krajach i terytoriach zamorskich kwalifikują się do finansowania z zastrzeżeniem zasad i celów programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub terytorium zamorskie są powiązane.
- (26) Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie ze zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, niniejszy program przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu i do osiągnięcia celu ogólnego, w ramach którego wydatki na realizację celów klimatycznych w budżecie UE mają sięgnąć 25 %. Stosowne działania zostaną określone podczas opracowania i wdrażania programu i ponownie ocenione w kontekście oceny śródkresowej.
- (27) Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. zachodzi potrzeba oceny niniejszego programu w oparciu o informacje zgromadzone w kontekście konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich. Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę oceny oddziaływania programu w terenie.
- (28) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej należy przekazać Komisji w odniesieniu do wskaźników określonych w art. 12 i 14 oraz w załączniku II. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział

²⁰ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”) (Dz.U. L 344 z 19.12.2013, s. 1).

w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

- (29) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te są wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011²¹.
- (30) Zgodnie z art. 1 i 2 protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związana ani go nie stosuje.
- (31) [Zgodnie z art. 3 i art. 4a ust. 1 protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonym do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, [pismem z dnia...] Irlandia powiadomiła o woli uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszego rozporządzenia. ALBO
[Zgodnie z art. 1 i 2 oraz art. 4a ust. 1 protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonym do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, i bez uszczerbku dla art. 4 tego protokołu Irlandia nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związana ani go nie stosuje.]

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1 *Przedmiot*

Niniejsze rozporządzenie ustanawia program „Wymiar Sprawiedliwości” („program”).

Określa ono cele programu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Artykuł 2 *Definicja*

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

1. „kadry wymiaru sprawiedliwości” oznaczają sędziów, prokuratorów i urzędników sądowych oraz inne osoby wykonujące zawody prawnicze związane z sądownictwem, np. adwokatów i radców prawnych, notariuszy, komorników, syndyków, nadzorców i zarządców upadłościowych, mediatorów, sądowych tłumaczy ustnych i pisemnych, biegłych sądowych, personel więzienny i kuratorów sądowych.

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

Artykuł 3

Cele programu

1. Celem ogólnym programu jest przyczynienie się do dalszego rozwoju europejskiej przestrzeni sprawiedliwości opartej na praworządności, wzajemnym uznawaniu i wzajemnym zaufaniu.
2. Program ma następujące cele szczegółowe, szczegółowo opisane w załączniku I:
 - a) ułatwianie i wspieranie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych oraz propagowanie praworządności, między innymi przez wspieranie starań na rzecz zwiększenia skuteczności krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości i wykonywania orzeczeń.
 - b) wspieranie i propagowanie szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości w celu pielęgnowania wspólnej kultury prawnej i sądowej, jak również kultury sprzyjającej praworządności.
 - c) ułatwianie wszystkim rzeczywistego dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz skutecznych środków prawnych, w tym w formie elektronicznej, przez propagowanie wydajnych postępowań cywilnych i karnych oraz propagowanie i wspieranie praw ofiar przestępstw, jak również praw procesowych podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym.

Artykuł 4

Budżet

1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi [305 000 000] EUR w cenach bieżących.
2. Kwota, o której mowa w ust. 1, może być wykorzystana na pomoc techniczną i administracyjną w ramach realizacji programu, taką jak działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrola, audyt i ocena, w tym na systemy informatyczne dla przedsiębiorstw.
3. Bez uszczerbku dla rozporządzenia finansowego wydatki na działania wynikające z projektów ujętych w pierwszym programie prac mogą być kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2021 r.
4. Środki przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na ich wniosek, zostać przeniesione do programu. Komisja wykonuje te środki bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego lub pośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c). W miarę możliwości środki te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego.

Artykuł 5

Państwa trzecie stowarzyszone z programem

Program jest otwarty dla następujących państw trzecich:

- a) członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), zgodnie z warunkami określonymi w Porozumieniu EOG;

- b) państwa przystępujące, kandydaci i potencjalni kandydaci, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami udziału tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
- c) państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami udziału tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami.
- d) Inne państwa trzecie, zgodnie z warunkami określonymi w szczegółowym porozumieniu regulującym udział tego państwa trzeciego w programach Unii, pod warunkiem że porozumienie to
 - zapewnia właściwą równowagę między wkładem państwa trzeciego uczestniczącego w programach Unii a osiąganymi przez nie korzyściami;
 - ustanawia warunki uczestnictwa w programach, obejmujące obliczenie wkładu finansowego do poszczególnych programów oraz ich koszty administracyjne. Wkład ten stanowi dochód przeznaczony na określony cel zgodnie z art. [21 ust. 5] [nowego rozporządzenia finansowego];
 - nie powierza państwu trzeciemu uprawnień decyzyjnych w odniesieniu do programu;
 - gwarantuje prawo Unii do zapewniania należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych.

Artykuł 6

Realizacja i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany według metody zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub według metody zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 61 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.
2. Program może zapewniać finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym.
3. [Z wkładów na mechanizm wzajemnego ubezpieczenia można pokryć ryzyko związane z odzyskaniem środków należnych od beneficjentów i wkłady te uznaje się za wystarczającą gwarancję w ramach rozporządzenia finansowego. Zastosowanie mają przepisy przewidziane w [art. X] rozporządzenia XXX [rozporządzenie zastępujące rozporządzenie dotyczące funduszu gwarancyjnego].

Artykuł 7

Rodzaje działań

Na mocy niniejszego rozporządzenia można otrzymać finansowanie na działania przyczyniające się do osiągnięcia celu szczegółowego określonego w art. 3. Do finansowania kwalifikują się w szczególności działania wymienione w załączniku I.

ROZDZIAŁ II

DOTACJE

Artykuł 8 *Dotacje*

1. Dotacje w ramach programu są przyznawane i zarządzane zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia finansowego.

Artykuł 9 *Finansowanie skumulowane[, uzupełniające] i łączone*

1. Działanie, które otrzymało wkład w ramach programu, może również otrzymać wkład z dowolnego innego programu unijnego, w tym z funduszy objętych zarządzaniem dzielonym, pod warunkiem że wkłady te nie pokrywają tych samych kosztów. [Finansowanie skumulowane nie może przekraczać łącznych kosztów kwalifikowalnych działania, a wsparcie w ramach różnych programów unijnych może być obliczane na zasadzie proporcjonalnej].
2. W przypadku gdy program i fundusze objęte zarządzaniem dzielonym, o których mowa w art. 1 rozporządzenia (UE) XX [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] zapewniają wspólnie wsparcie finansowe na rzecz jednego działania, działanie to jest realizowane zgodnie z przepisami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu, w tym zgodnie z przepisami dotyczącymi odzyskiwania nienależnie wypłaconych kwot.
3. Działania kwalifikujące do programu i spełniające warunki, o których mowa w akapicie drugim, mogą być wyznaczone do finansowania z funduszy objętych zarządzaniem dzielonym. W tym przypadku zastosowanie mają stopy współfinansowania i zasady kwalifikowalności przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

Działania, o których mowa w akapicie pierwszym, muszą spełniać łącznie następujące warunki:

- a) zostały ocenione w ramach zaproszenia do składania wniosków ogłoszonego na podstawie programu;
- b) spełniają minimalne wymagania dotyczące jakości w ramach tego zaproszenia do składania wniosków;
- c) nie mogą być finansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków ze względu na ograniczenia budżetowe.

Działania te są realizowane przez organ zarządzający, o którym mowa w art. [65] rozporządzenia (UE) nr XX, zgodnie z zasadami określonymi w tym rozporządzeniu i w rozporządzeniach dotyczących poszczególnych funduszy, w tym z zasadami dotyczącymi korekt finansowych.

Artykuł 10 *Kwalifikujące się podmioty*

1. Oprócz kryteriów określonych w [art. 197] rozporządzenia finansowego zastosowanie mają kryteria kwalifikowalności określone w ust. 2 i 3.
2. Następujące podmioty spełniają kryteria kwalifikowalności:

- a) podmioty prawne z siedzibą w jednym z następujących państw:
- państwo członkowskie lub powiązany z nim kraj lub terytorium zamorskie;
 - państwo trzecie stowarzyszone z programem;
- b) wszelkie podmioty prawne utworzone na mocy prawa unijnego lub wszelkie organizacje międzynarodowe;
3. Na rzecz europejskiej sieci krajowych organów ds. równości może zostać przyznana dotacja bez zaproszenia do składania wniosków na pokrycie wydatków związanych z jej stałym programem prac.

ROZDZIAŁ III

PROGRAMOWANIE, MONITOROWANIE, OCENA I KONTROLA

Artykuł 11 *Program prac*

1. Program jest realizowany w ramach programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego.
2. Program prac jest przyjmowany przez Komisję w drodze aktu wykonawczego. Ten akt wykonawczy jest przyjmowany zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 17.

Artykuł 12 *Monitorowanie i sprawozdawczość*

1. Wskaźniki odzwierciedlające postępy w realizacji programu w odniesieniu do celów szczegółowych określonych w art. 3 przedstawiono w załączniku II.
2. Aby zapewnić skuteczną ocenę programu pod względem realizacji jego celów, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 14 w celu opracowania przepisów dotyczących ram monitorowania i oceny, w tym przez zmiany załącznika II mające w razie konieczności dostosować lub uzupełnić zawarte w nim wskaźniki.
3. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia wydajne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania realizacji programu i jego rezultatów. W tym celu na odbiorców środków unijnych oraz państwa członkowskie nakłada się proporcjonalne wymagania dotyczące sprawozdawczości.

Artykuł 13 *Ocena*

1. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.
2. Ocena śródkresowa programu przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji programu, jednak nie później niż w ciągu czterech lat od rozpoczęcia realizacji programu.
3. Po zakończeniu realizacji programu, lecz nie później niż cztery lata po upływie okresu określonego w art. 1, Komisja przeprowadza ocenę końcową programu.

4. Komisja przekazuje wnioski z tych ocen, opatrzone własnymi komentarzami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

Artykuł 14

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 12, powierza się Komisji do dnia 31 grudnia 2027 r.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 12, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 12 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 15

Ochrona interesów finansowych Unii

W przypadku gdy państwo trzecie uczestniczy w programie na podstawie decyzji wydanej na mocy umowy międzynarodowej lub innego instrumentu prawnego, państwo trzecie przyznaje właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu uprawnienia i prawa dostępu niezbędne do kompleksowego wykonywania ich odpowiednich kompetencji. W przypadku OLAF takie prawa obejmują prawa do prowadzenia dochodzeń, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 16

Informacja, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów) poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym do mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z programem, jego działaniami i rezultatami. Zasoby finansowe przydzielone na program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 3.

Artykuł 17

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 18

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) nr 1382/2013 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Artykuł 19

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań na podstawie rozporządzenia nr 1382/2013, które nadal stosuje się do danych działań aż do ich zamknięcia.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na program można również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między programem a środkami przyjętymi w ramach poprzedniego programu, ustanowionego na mocy rozporządzenia (UE) nr 1382/2013.
3. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 4 ust. 2, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 20

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

- 1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy
- 1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa (klaster programów)
- 1.3. Charakter wniosku/inicjatywy
- 1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy
- 1.6. Okres trwania wniosku/inicjatywy i jego wpływ finansowy
- 1.7. Planowane tryby zarządzania

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

- 2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości
- 2.2. System zarządzania i kontroli
- 2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

- 3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ
- 3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki
 - 3.2.1. *Synteza szacunkowego wpływu na wydatki*
 - 3.2.3. *Szacunkowy wpływ na środki administracyjne*
 - 3.2.5. *Udział osób trzecich w finansowaniu*
- 3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Program „Wymiar Sprawiedliwości”

1.2. Obszary polityki w strukturze ABM/ABB²², których dotyczy wniosek/inicjatywa

II. Spójność i wartości

7. Inwestowanie w ludzi, spójność społeczna i wartości

„Sprawiedliwość, Prawa i Wartości”

1.3. Charakter wniosku/inicjatywy

☐ nowe działanie

☐ nowe działanie, będące następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego²³

☒ przedłużenie bieżącego działania

☐ połączenie lub przekształcenie co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.4.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Mimo że prawodawstwo jest jednym z podstawowych narzędzi wdrażania celów Unii w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, musi ono być uzupełnione innymi środkami. W tym kontekście ważną rolę odgrywa finansowanie. W szczególności finansowanie powinno zwiększać skuteczność prawodawstwa poprzez podnoszenie świadomości oraz zwiększanie wiedzy i potencjału obywateli, specjalistów i zainteresowanych podmiotów, poprzez wsparcie:

- działań informacyjnych i podnoszących świadomość społeczną, między innymi wsparcie kampanii krajowych i europejskich służących informowaniu ludzi o ich prawach zagwarantowanych w prawie UE oraz o sposobach wykonywania tych praw w praktyce;

- szkoleń dla przedstawicieli zawodów prawniczych (np. sędziów i prokuratorów) i innych prawników praktyków oraz budowania ich potencjału w celu wyposażenia ich w narzędzia do skutecznego stosowania prawa i polityki UE w praktyce.

Finansowanie odgrywa również centralną rolę w propagowaniu współpracy na szczeblu międzynarodowym oraz pogłębianiu wzajemnego zaufania przez:

- wzmacnianie sieci kontaktów, tj. organizacji ogólnounijnych pomagających w przygotowaniu przyszłych inicjatyw w tej dziedzinie, jak również w propagowaniu ich spójnego wdrażania w całej Europie;

²² ABM: Activity Based Management – zarządzanie kosztami działań; ABB: Activity Based Budgeting – budżet zadaniowy.

²³ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

- współpracę transgraniczną w zakresie egzekwowania przepisów, np. stworzenie systemu powiadamiania o zaginionych dzieciach, koordynację transgraniczną i operacyjną współpracę antynarkotykową;

Ponadto finansowanie powinno wspierać:

- badania, analizy i inne działania pomocnicze w celu przedstawienia prawodawcy jasnych i szczegółowych informacji o problemach i sytuacji w terenie. Wyniki tych działań przyczyniają się do rozwoju i wdrażania polityki UE i zapewniają jej właściwe ukierunkowanie, właściwą konstrukcję oraz oparcie na rzetelnych informacjach.

Wszystkie te działania będą realizowane w całym okresie 2021–2027. Na tym etapie trudno jest ustalić dokładny terminarz wprowadzania w życie, biorąc pod uwagę tempo rozwoju nowych wyzwań politycznych, z którymi musimy się zmierzyć i na które musimy reagować.

1.4.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Przyczyny działania na poziomie europejskim (ex ante)

Finansowanie objęte programem „Wymiar Sprawiedliwości” koncentruje się na działaniach, w których interwencja UE może wnieść wartość dodaną w porównaniu z działaniami samych państw członkowskich. Działania objęte niniejszym rozporządzeniem przyczyniają się do skutecznego stosowania dorobku prawnego przez budowanie wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, zacieśnienie współpracy transgranicznej oraz nawiązanie kontaktów i osiągnięcie prawidłowego, spójnego i konsekwentnego stosowania prawa unijnego w całej Unii. Jedynie działanie na szczeblu Unii może zapewnić taką koordynację działań, aby objęły one wszystkie państwa członkowskie Unii. Unia Europejska ma lepsze możliwości niż państwa członkowskie, aby zająć się sytuacjami transgranicznymi i zapewnić europejską platformę wzajemnego uczenia się. Bez wsparcia Unii zainteresowane podmioty miałyby tendencję do zajmowania się tymi kwestiami w sposób rozdrobniony i niepowiązany.

Oczekiwana wygenerowana unijna wartość dodana (ex post)

Współpraca i tworzenie sieci kontaktów między zainteresowanymi stronami doprowadzi do rozpowszechniania najlepszych praktyk, w szczególności innowacyjnych i zintegrowanych podejść, w różnych państwach członkowskich. Uczestnicy tych działań będą działali później jako propagatorzy w ramach swoich odpowiednich działań zawodowych i będą rozpowszechniali najlepsze praktyki w swoich państwach członkowskich.

Finansowana będzie solidna baza analityczna do wsparcia i opracowywania polityk. Interwencja Unii Europejskiej pozwala na spójne realizowanie tych działań w całej UE oraz na uzyskanie korzyści skali. Finansowanie na poziomie krajowym nie przyniosłoby takich samych rezultatów, a jedynie wycinkowe i ograniczone podejście, nieuwzględniające potrzeb Unii Europejskiej jako całości.

1.4.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Ocena śródkresowa przeprowadzona w odniesieniu do obecnego programu w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości potwierdziła ogólną skuteczność tego programu i aktualność jego celów, ale wskazano pewne kwestie do poprawy, w szczególności w odniesieniu do zwiększenia grupy potencjalnych odbiorców działań w ramach programu, przeglądu

wskaźników monitorowania oraz wzmocnienia synergii z innymi odpowiednimi unijnymi programami finansowania i inicjatywami.

1.4.4. Spójność z innymi właściwymi instrumentami oraz możliwa synergia

Program będzie dążyć do synergii, spójności i komplementarności z innymi instrumentami unijnymi, między innymi z programami w dziedzinie migracji, zarządzania granicami i bezpieczeństwa, ochrony konsumentów, zatrudnienia, spraw społecznych i edukacji, rozwoju zewnętrznego i współpracy zewnętrznej. Nie będzie dochodziło do powielania działań z tymi prowadzonymi w ramach innych programów, możliwe też będzie współdzielenie zasobów pomiędzy programem „Wymiar Sprawiedliwości” a programem „Prawa i Wartości” z myślą o osiągnięciu wspólnych celów.

1.5. Okres trwania wniosku/inicjatywy i jego wpływ finansowy

X Ograniczony czas trwania

x Okres trwania wniosku/inicjatywy: od 1.1.2021 r. do 31.12.2027 r.

x Okres trwania wpływu finansowego: od 2021 r. do 2027 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od 2021 r. do 2027 r. i później w odniesieniu do środków na płatności.

☐ Nieograniczony czas trwania

Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,

po którym następuje faza operacyjna.

1.6. Planowane tryby zarządzania²⁴

x Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

x w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;

☐ przez agencje wykonawcze;

☐ Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

☐ Zarządzanie pośrednie poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

☐ państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;

☐ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);

☐ EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;

☐ organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego;

☐ organom prawa publicznego;

☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile zapewniają one odpowiednie gwarancje finansowe;

☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego oraz które zapewniają odpowiednie gwarancje finansowe;

☐ osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.

²⁴

Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Określić częstotliwość i warunki

Wniosek zawiera zobowiązania dotyczące monitorowania i oceny. Osiągnięcie celów szczegółowych będzie monitorowane na podstawie wskaźników wymienionych we wniosku; co roku.

Ponadto najpóźniej do połowy 2025 r. Komisja przekaże okresowe sprawozdanie z oceny realizacji celów programu, skuteczności wykorzystania środków i europejskiej wartości dodanej. Po zakończeniu programu zostanie przedstawiona ocena *ex post* dotycząca długoterminowego oddziaływania i trwałości skutków programu.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

Metodą zarządzania bezpośredniego Komisja wspiera inne działania przyczyniające się do realizacji wspólnych celów polityki Unii. Program „Wymiar Sprawiedliwości” będzie zarządzany bezpośrednio przez Komisję, gdyż to pozwala na lepsze dostosowanie programów do potrzeb polityki oraz na większą elastyczność w dostosowywaniu priorytetów w przypadku pojawienia się nowych potrzeb. Ponadto bezpośrednie zarządzanie przez Komisję umożliwi również nawiązanie bezpośrednich kontaktów z beneficjentami/wykonawcami bezpośrednio zaangażowanymi w działania służące realizacji unijnej polityki.

W ocenie śródkresowej programu „Sprawiedliwość” na lata 2014–2020 stwierdzono, że w obecnych ramach zarządzania faktyczne możliwości wprowadzenia uproszczeń są ograniczone. Czynniki upraszczającymi będą jednak szersze wykorzystanie instytucjonalnych narzędzi informatycznych do zarządzania dotacjami oraz wprowadzenie w większym stopniu kosztów jednostkowych do zarządzania programem.

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

Główne zagrożenia związane z działalnością finansową DG JUST są dwojakie:

- ryzyko, że nie zostanie sfinansowany projekt najlepiej odpowiadający wykrytym problemom
- ryzyko wystąpienia nieprawidłowości i niezgodności z prawem w odniesieniu do zgłoszonych i zwróconych kosztów.

W odniesieniu do ryzyka związanego z legalnością i prawidłowością wydatków, na podstawie głównych przyczyn i rodzajów błędów najczęściej wykrywanych w ramach audytów *ex post* można wnosić, że główne obszary nieprawidłowości wynikają ze słabego zarządzania finansami przez beneficjentów, głównie ze względu na słabe rozumienie przepisów z powodu ich złożoności, w szczególności w odniesieniu do kwalifikowalności kosztów.

W efekcie ryzyko wynika głównie z:

- zapewnienia jakości wybranych projektów oraz ich późniejszej realizacji technicznej;
- ryzyka nieefektywnego lub niegospodarnego wykorzystania przyznanych środków, zarówno w przypadku dotacji (skomplikowany charakter zwrotu faktycznych kosztów kwalifikowalnych), jak i zamówień (w niektórych przypadkach występuje ograniczona liczba

podmiotów gospodarczych posiadających wymaganą specjalistyczną wiedzę, co ogranicza możliwości porównania ofert cenowych);

– nadużyć finansowych

Poziom błędu resztowego w 2017 r. (w przypadku dotacji) oszacowano na 2,63 %.

Oczekuje się, że większość tych czynników ryzyka można ograniczyć dzięki:

- lepszemu projektowaniu zaproszeń do składania wniosków,
- lepszym wytycznym dla beneficjentów i lepszemu ukierunkowaniu wniosków,
- zwiększeniu wykorzystania kosztów uproszczonych przewidzianych w nowym rozporządzeniu finansowym,
- wykorzystaniu systemów instytucjonalnych do zarządzania wnioskami i dotacjami.
- środkom przewidzianym w strategii zwalczania nadużyć finansowych.

Opis wewnętrznego systemu kontroli

System kontroli przewidywany dla przyszłego programu stanowi kontynuację obecnego systemu kontroli.

Ze względu na potrzebę ograniczenia ryzyka i zmniejszenia poziomu błędu strategia kontroli będzie się opierała na nowym rozporządzeniu finansowym i na rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów. Nowe rozporządzenie finansowe i projekt wniosku w sprawie programu „Wymiar Sprawiedliwości” powinny przewidywać rozszerzenie wykorzystania uproszczonych form dotacji, takich jak stawki ryczałtowe, płatności ryczałtowe i koszty jednostkowe.

Strategia kontroli składa się z różnych części składowych:

- programowania, oceny i wyboru wniosków, które zapewniają finansowanie tylko najlepszych projektów;
- zawarcia i monitorowania umów o dotacje: Wszystkie transakcje i procedury podlegają weryfikacji *ex ante* przez dział DG JUST odpowiedzialny za zarządzanie programami i finansami, jak również przez działy odpowiedzialne za poszczególne obszary polityki. Weryfikację finansową przeprowadza dział odpowiedzialny za zarządzanie programami i finansami. W przypadku dotacji wnioski o pokrycie kosztów są dokładnie sprawdzane, a w przypadku, gdy zostanie to uznane za niezbędne na podstawie oceny ryzyka, wymagane są dokumenty uzupełniające.
- audytów *ex post* zapewnianych za pośrednictwem umowy o gwarantowanym poziomie usług z DG HOME: Dział kontroli *ex post* stosuje „strategię wykrywania” służącą wykrywaniu maksymalnej liczby nieprawidłowości w celu odzyskania nienależnych płatności. W oparciu o tę strategię audyty są przeprowadzane na próbie projektów wybranych prawie całkowicie na podstawie analizy ryzyka.

Kontrole *ex post* powinny się również opierać na wzajemnym uznawaniu audytów oraz wymianie dostępnych informacji w celu dalszego zmniejszenia obciążeń administracyjnych i zwiększenia efektywności kosztowej (art. 127 i 128 nowego rozporządzenia finansowego).

W obliczu tych różnych elementów strategii kontroli oczekiwany poziom błędu będzie się mieścił poniżej progu istotności wynoszącego 2 %.

Koszt kontroli wynosi około 4,49 % płatności dokonywanych przez DG JUST. Oczekuje się, że pozostanie on na stabilnym poziomie lub nieznacznie się obniży, w przypadku gdy

w kolejnym okresie programowania rozszerzone zostanie wykorzystanie uproszczonych form kosztów.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony, np. ze strategii zwalczania nadużyć finansowych.

DG JUST zatwierdziło strategię zwalczania nadużyć finansowych w kwietniu 2018 r. Dyrekcja Generalna nadal będzie stosować swoją strategię w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, zgodną ze strategią Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (CAFS), by zapewnić między innymi pełną zgodność swoich wewnętrznych kontroli w zakresie zwalczania nadużyć finansowych z CAFS oraz by jej podejście do zarządzania ryzykiem wystąpienia nadużyć było ukierunkowane na identyfikację obszarów ryzyka nadużyć finansowych i podejmowanie odpowiednich działań.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i proponowane linie budżetowe po stronie wydatków

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer Dział 2: Spójność i wartości 07.06 Sprawiedliwość, prawa i wartości	Zróżn. / niezróżn. ²⁵	państw EFTA ²⁶	krajów kandydujących*	państw trzecich	w rozumieniu art. [21 ust. 2 lit. b)] rozporządzenia finansowego
	Program „Wymiar Sprawiedliwości” 07.01.05.01 []	Niezróżn.	TAK	TAK	TAK	NIE
	Program „Wymiar Sprawiedliwości” 07.06.01.01 07.06.01.02 07.06.01.03 [...]	Zróżn.	TAK	TAK	TAK	NIE

*Kraje kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalne kraje kandydujące Bałkanów Zachodnich.

²⁵ Zróżn. = środki zróżnicowane / niezróżn. = środki niezróżnicowane.

²⁶ EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu

3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki

3.2.1. Synteza szacunkowego wpływu na wydatki

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych			<2>	07.06.01Dział Dział 2: Spójność i wartości 07.06 Sprawiedliwość, prawa i wartości Program „Wymiar Sprawiedliwości”								
				2021 r	2022 r	2023 r	2024 r	2025 r	2026 r	2027 r	po 2027 r.	OGÓŁE M
Środki operacyjne (w podziale na linie budżetowe wymienione w pkt 3.1)	Środki na zobowiązania	(1)	42,596	42,580	42,555	42,522	42,481	42,432	42,134		297,300	
	Środki na płatności	(2)	4,880	20,234	27,250	29,742	31,131	31,698	31,648	120,717	297,300	
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na program*	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(3)	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100		7,700	
OGÓŁEM środki przydzielone na program	Środki na zobowiązania	=1+3	43,696	43,680	43,655	43,622	43,581	43,532	43,234		305,000	
	Środki na płatności	=2+3	5,980	21,334	28,350	30,842	32,231	32,798	32,748	120,717	305,000	

Środki te są przeznaczone na finansowanie działań wymienionych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia. Powyższe kwoty zostaną podzielone między trzy cele szczegółowe, w przybliżeniu w następujący sposób: współpraca sądowa 30 %, szkolenie kadr wymiaru sprawiedliwości 35 %, dostęp do wymiaru sprawiedliwości 35 %. Te wartości procentowe są orientacyjne, ponieważ należy zachować elastyczność.

*Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

Dział finansowych	wieloletnich	ram	7	„Wydatki administracyjne”
--------------------------	---------------------	------------	---	---------------------------

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	po 2027 r.	OGÓŁEM
Zasoby ludzkie		18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349		128,443
Pozostałe wydatki administracyjne		0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700		4,900
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049		133,343

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	po 2027 r.	OGÓŁEM
		.	.	.	.	.	.	.	7 r.	M
OGÓŁEM z wszystkich wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	62,745	62,729	62,704	62,704	62,630	62,581	62,283		438,343
	Środki na płatności	25,029	40,383	47,399	49,891	51,280	51,847	51,797	120,717	438,343

3.2.2. Szacunkowy wpływ na środki operacyjne

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	OGÓŁE M
-----	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------------

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	128,443
Pozostałe wydatki administracyjne	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	4,900
Suma częściowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	133,343

poza DZIAŁEM 7²⁷ wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie								
Pozostałe wydatki administracyjne	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	7,700
Suma częściowa Poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	7,700

OGÓŁEM	20 149	20 149	20 149	20 149	20 149	20 149	20 149	141 043
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

²⁷ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne środki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte z zasobów dyirekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyirekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyirekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

3.2.2.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.

☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

Rok		2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
W centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji		115,5	115,5	115,5	115,5	115,5	115,5	115,5
W delegaturach								
Badania naukowe								
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC) – CA, LA, SNE, INT i JED ²⁸								
Dział 7								
Finansowanie z DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	- w centrali	24	24	24	24	24	24	24
	- w delegaturach							
Finansowanie ze środków przydzielonych na program ²⁹	- w centrali							
	- w delegaturach							
Badania naukowe								
Inne (określić)								
OGÓŁEM		139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy	DG JUST: Wszystkie EPC DG JUST zostały przypisane do jednego z 3
------------------------	--

²⁸ CA = personel kontraktowy; LA = personel miejscowy; SNE = oddelegowany ekspert krajowy; INT = personel tymczasowy; JED = młodszy oddelegowany ekspert.

²⁹ W ramach podpułapu na personel zewnętrzny ze środków operacyjnych (dawne linie „BA”).

zatrudnieni na czas określony	<u>obecnym programów,</u> <u>EPC dla programu „Wymiar Sprawiedliwości” 40 % z działu JUST.04 Zarządzanie programami i finansami, 40 % z innych działów horyzontalnych oraz EPC z działów odpowiedzialnych za poszczególne obszary polityki powiązanych z programem „Wymiar Sprawiedliwości” (mianowicie działy: A1, B1, B2, B4, C1)</u> <u>DG COMP: 0,5 AD, 1 AST</u>
Personel zewnętrzny	<u>EPC powiązane z programem „Wymiar Sprawiedliwości”</u> <u>DG COMP: 1 AC</u>

3.2.3. *Udział osób trzecich w finansowaniu*

Wniosek/inicjatywa:

- ☐ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- ☐ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich szacowane zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	OGÓŁE M
Określić organ współfinansujący								
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem								

3.3. **Szacunkowy wpływ na dochody**

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- ☐ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
- ☐ wpływ na zasoby własne
- ☐ wpływ na dochody inne

Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków ☐

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Wpływ wniosku/inicjatywy ³⁰						
	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
Artykuł ...							

³⁰

W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.